

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ส้ม (*Citrus spp.*) เป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ตลาดมีความต้องการสูง โดยเฉพาะส้มโชกุนหรือส้มสายน้ำผึ้ง ได้รับความนิยมนับวันเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีรสชาติหวานแหลม อร่อย และมีกลิ่นหอม ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกส้มโชกุนรวมประมาณ มากกว่า 300,000 ไร่ จังหวัดที่สำคัญที่มีการปลูกมาก ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ เลย จันทบุรี ตราด ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช สงขลา และยะลา เป็นต้น (อำเภอพรรณานิคมและนิพนธ์, 2545) ปัจจุบันสถานการณ์การผลิตส้มในแหล่งดั้งเดิมของประเทศไทยหลายแห่งกำลังประสบกับปัญหาส้มโทรม สาเหตุจากโรคและแมลงสะสม ทำให้ผลผลิตตกต่ำ จึงเป็นเหตุให้มีการย้ายพื้นที่ปลูกไปยังแหล่งใหม่ ๆ มากขึ้น

แมลงศัตรูส้มที่สำคัญมี 6 อันดับ ได้แก่ Thysanoptera, Homoptera, Hemiptera, Coleoptera, Lepidoptera, และ Diptera ประกอบด้วยแมลงศัตรู 23 ชนิด แมลงที่มีความสำคัญและพบบ่อยได้แก่ เพลี้ยอ่อนส้ม เพลี้ยไฟ เพลี้ยไก่แจ้ส้ม หนอนแก้วส้ม และหนอนชอนใบส้ม เป็นต้น ซึ่งความสำคัญของแมลงที่เป็นศัตรูส้มจะแตกต่างกันออกไปตามพื้นที่ปลูก ชนิดของส้ม และช่วงการเจริญเติบโตของต้นส้ม (ชลิดา, 2545; อภิชาติ, 2545)

เพลี้ยอ่อน (aphids) เป็นแมลงศัตรูส้มที่พบทำความเสียหายให้กับส้มทุกชนิดและทุกแหล่งปลูก สามารถเข้าทำลายพืชได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ใบอ่อน บริเวณใต้ใบ ทำให้ใบหงิกม้วนงอลง และสามารถถ่ายทอดเชื้อไวรัส tristeza (citrus tristeza virus) ในขณะที่ดูดกินน้ำเลี้ยง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ส้มเกิดโรค tristeza อีกด้วย (ชลิดาและคณะ, 2542)

เนื่องจากมีเพลี้ยอ่อนหลายชนิดที่เป็นปัญหาทำความเสียหายให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกส้ม ด้วยเหตุนี้จึงควรที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบชนิดของเพลี้ยอ่อนที่สำคัญและเพลี้ยอ่อนชนิดที่เป็นพาหะนำเชื้อไวรัส tristeza ไปสู่ต้นส้ม ซึ่งเป็นงานพื้นฐานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลี้ยอ่อนด้านอื่น ๆ ต่อไป และคัดเลือกสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมเพลี้ยอ่อน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกส้ม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบชนิดและจำนวนประชากรของเพลี้ยอ่อนที่เข้าทำลายต้นส้มในสภาพโรงเรียนและสภาพสวน ในรอบ 1 ปี
2. เพื่อทราบชนิดของเพลี้ยอ่อนที่มีเชื้อทริสเทซ่าไวรัสอยู่ในลำตัว
3. เพื่อให้ได้ชนิดของสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมเพลี้ยอ่อนส้ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved